

3 (Sem-5/CBCS) SKT-HE 2

2 0 2 2

SANSKRIT

(Honours Elective)

Paper : SKT-HE-5026

(Theatre and Dramaturgy)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

(Theatre : Types and Construction)

(Marks : 25)

1. Answer any four of the following : 1×4=4

निम्नलिखितानां चतुर्णाम् उत्तराणि लिखतु—

(a) Who is the author of the *Nāṭyaśāstra*?

को नु नाट्यशास्त्रस्य ग्रन्थकर्ता?

(b) How many types of theatre hall can be there?

नाट्यगृहं कतिप्रकारकं भवितुमर्हति?

(c) How many Chapters are there in the *Nāṭyaśāstra*?

नाट्यशास्त्रे कतिसंख्यकाः अध्यायाः वर्तन्ते?

(d) What is the meaning of the term 'Prekṣakopaveśa'?

प्रेक्षकोपवेशस्य कोऽर्थः?

(e) In which Chapter of the *Nāṭyaśāstra* we find about construction of *Nāṭyagrha*?

नाट्यशास्त्रे कस्मिन् अध्याये नाट्यगृहनिर्माणमालोच्यते?

(f) Where can we find the seed of Indian theatrical literature?

भारतीयनाट्यसाहित्यस्य बीजं कुत्र सम्प्राप्यते?

(g) What is considered the best among all forms of art?

काऽस्ति सर्वासु कलासु श्रेष्ठा?

(h) What is meant by *Avara* in case of the size of *Nāṭyagrha*?

अवरनाट्यगृहस्य कोऽर्थः, आकारप्रसंगे?

2. Write short notes on any *three* of the following : $2 \times 3 = 6$
अधस्तनेषु त्रयाणां विषये संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया—

रङ्गपीठ ; रङ्गशीर्ष ; मत्तवारणी ; दारुकर्म ;
चतुरस्रनाट्यगृह।

3. Write a note on the greenroom used in Sanskrit drama. 5

संस्कृतनाट्यस्य नेपथ्यगृहमधिकृत्य एका टिप्पणी लेखनीया।

Or / अथवा

What is the most convenient theatre hall according to Bharata? Discuss.

भरतमते किमस्ति उत्कृष्टतमं नाट्यगृहम्? आलोच्यताम्।

4. Write answer of the following : 10

अधस्तनस्य उत्तरं देयम्—

Write a note on the examining process of the land and measurement of the site for construction of the theatre.

नाट्यशालानिर्माणार्थं भूमिशोधनं तथा तत्परिमितिः इति विषयद्वयम् आलोच्यताम्।

Or / अथवा

Write a note on the contribution of the *Nāṭyaśāstra* to the field of dramaturgy.

संस्कृतनाट्यक्षेत्रे नाट्यशास्त्रस्य अवदानम् इति विषये एका टिप्पणी लेखनीया।

UNIT—II

[Drama—Vastu (Subject matter), Netā (Hero) and Rasa]

(Marks : 35)

5. Answer any three of the following : 1×3=3

अधस्तनानां त्रयाणाम् उत्तराणि दातव्यानि—

(a) How many types of heroes can be there?

नायकानां कतिविधाः सम्भवन्ति?

(b) Who is Pāripārśvika?

को नु पारिपार्श्विकः?

(c) What is the other term used for Svगतोक्ति?

स्वगतोक्तेः अपरसंज्ञा का?

(d) How many kinds of mental levels are there?

मानसिकावस्था कियत्प्रकारका?

(e) How many types of Sandhi have been recognized?

सन्धिः कतिविधः?

(f) How many kinds of Vibhāva are there?

विभावः कतिविधः?

(g) What is the permanent mood corresponding to Śṛṅgārarasa?

कोऽस्ति शृङ्गाररसस्य स्थायिभावः?

(h) How many kinds of Rasas may be therein Nāṭya?

नाट्ये कतिविधाः रसाः सम्भवन्ति?

6. Answer any one of the following : 2

अधस्तनानामेकस्य उत्तरं देयम्—

(a) Write what you know about Ākāśabhāṣita type of dialogue.

आकाशभाषितवाग्व्यवहारविषये लिखतु।

(b) Write down the Rasasūtra of Bharata.

भरतप्रदत्तं रससूत्रं लिखतु।

(c) Write few lines on Vidūṣaka.

विदूषकविषये अतिसंक्षिप्ता टिप्पणी देया।

7. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

अधस्तनेषु विषयद्वयमधिकृत्य संक्षिप्ता टिप्पणी देया—

सूत्रधार ; प्रतिनायक ; कञ्चुकी ; प्रासङ्गिकवस्तु।

8. Answer any two of the following : 10×2=20

अधस्तनेषु द्वयस्य उत्तरं लेखनीयम्—

- (a) Write a note on Arthopakṣepaka.
अर्थोपक्षेपकविषये एका टिप्पणी लेखनीया।
- (b) Discuss on the varieties of heroine.
नायिकाभेदविषये आलोच्यताम्।
- (c) What are the ingredients of Rasanīṣpatti?
Discuss on those.
कानि रसनिष्पत्तिविषयकानि उपादानानि? आलोच्यताम्।
- (d) Write a note on Arthaprakṛti.
अर्थप्रकृतिविषये एका टिप्पणी लेख्या।
- (e) Write what you know on the explanations
of the Rasasūtra put forward by different
commentators.
टीकाकारप्रदत्तानां रससूत्रस्य व्याख्यानां विषये आलोच्यताम्।

UNIT—III

(Tradition and History of Indian Theatre)

(Marks : 20)

9. Answer the following : 1×3=3

अधस्तनानाम् उत्तराणि प्रदेयानि—

- (a) Name the book written by Dhanañjaya.
धनञ्जयविरचितस्य ग्रन्थस्य नाम प्रदेयम्।

(b) Who is Dhanika?

को नु धनिकः?

(c) Who created Nāṭyaveda?

नाट्यवेदस्य कः स्रष्टा?

10. Write a short note on Open Theatre. 2

मुक्तनाट्यशालामधिकृत्य एका संक्षिप्ता टिप्पणी लेखनीया।

11. Discuss in short on the stage of the prehistoric
and Vedic age. 5

प्रागैतिहासिकयुगस्य तथा वैदिकयुगस्य नाट्यशालानां विषये
आलोच्यताम्।

Or / अथवा

Write a note on temple theatre.

मन्दिरनाट्यगृहमवलम्ब्य एका टिप्पणी लेखनीया।

12. Write a note on the contribution of Dhanañjaya
to the field of dramaturgy. 10

नाट्यविषये धनञ्जयस्य अवदानमधिकृत्य एका टिप्पणी विरचनीया।

Or / अथवा

Prepare a note on National and State level
theatre.

राष्ट्रीय-राज्यिकपर्यायद्वयगतां नाट्यशालामधिकृत्य एका टिप्पणी
लेखनीया।

***